

Staten gælder dog ikke i første Række det Hensyn at tjene Penge, men at forædle Smagen og gøre Befolkningen Gavn, hvorimod Privatmonopolisterne altid i væsentlig Grad have dette Hensyn, at tjene saa mange Penge som muligt, selv paa Bekostning af den gode Smag. Jeg er derfor selvfølgelig aldeles ikke enig med dem, der maatte have ment tidligere, at man skulde skride til Salg eller Bortforpagtning af det kgl. Teater, og det glæder mig, at det foreliggende Forslag tager Sigte paa, at Staten beholder sit Teater og kun søger at faa Forholdene ordnede, saaledes som det nu foreslaas, ikke tilfredsstillende, men i alt Fald antydende en mulig mere tilfredsstillende senere Ordning.

Men det er jo ogsaa sikkert, at naar man har en Statsscene, der maa stille sig den store Kulturopgave, som allerede Holberg i længst forsvunden Tid satte som sin, saa maa man naturligvis favorisere Teatret paa forskellig Vis, saa maa man ikke her og andetsteds være alt for ømtaalig over for de Midler, der maa anvendes for at holde Teatrets Drift vedlige. Kunsten har ikke godt af at lide under økonomiske Sorger, den maa ikke gerne beskæftige sig al for meget med Husholdningsregnskabet, men det er sikkert, at Rigsdagen i fortrinlig Grad er forpligtet dertil. Og selv om den nu ikke vandrede ad Kunstens Hovedtrappe for at erfare noget om Teatrets Drift, saa har man jo ogsaa Køkkentrappevejen. Ogsaa ad den kan man faa et Indblik bag Kulisserne. Ved at gaa Køkkentrappevejen vil man, netop fordi den staar i meget større Rapport til Husholdningsregnskabet end Hovedtrappen, være i Stand til at sige, at Teatrets Økonomi paa mange Punkter lader adskilligt tilbage at ønske, og at det ikke er nok at dække Underskuddet, men at man ogsaa maa vide, hvordan det fremstaar, og om der ikke er Mulighed for at forringe det, eller eventuelt faa det helt ud af Verden. I Virkeligheden forandrer dette Forslag intet i den bestaaende Tilstand, forandrer intet i økonomisk Henseende. Med Hensyn til Driften forandrer det dog noget, idet man søger at give friere Hænder for dem, der lede Teatret, som ikke have frie Hænder nok og paa den anden Side heller ikke Ansvar nok over for Rigsdagen, men vi

beholde Statsmonopolet og Underskuddet, vi beholde de gamle Teatertilstande, som ikke ere tilfredsstillende, vi komme ikke ind paa Spørgsmaal om friere Forhold, men vi hævde i alt Fald, at Staten beholder sit Teater, hvad jeg betragter som en lille Trøst midt under de sørgelige Forhold, hvor der stadig er Underskud, som ikke har Udsigt til at blive mindre, men maaske nok til at blive større.

Nu er det rigtigt, hvad der er hævdet fra anden Side, at Underskuddet fremkommer i væsentlig Grad gennem Opera og Ballet, og der er spurgt baade i Dag og tidligere, naar der har været fremlagt private Forslag, om det ikke var ønskeligt og nødvendigt at skride til at bygge en Tale-scene. Det er muligt, at det virkelig vilde være det mest økonomiske, det er muligt, at disse stadige Anmodninger til Rigsdagen om at bevilge Underskuddet da virkelig en Gang kunde falde væk, om man fik en Tale-scene, som vilde have den bedste Udsigt til at bære sig, og at man da kunde indskrænke sig til, hvad der ogsaa er antydet i Dag, at yde et maaske ret beskedent Tilskud til Opera og Ballet. Men dette foreligger ganske vist ikke her, jeg antyder kun, at jeg ikke vilde anse det for usandsynligt, at man derved vilde opnaa de stabile Forhold, vi dog alle ønske. Paa den anden Side vil jeg ikke være med til at fjerne Opera og Ballet fra de Kunstarter, som Staten har den Opgave at væge over. Man kan strides om, hvorvidt Skuespillet staar højere end Operaen eller Operaen højere end Skuespillet. Det er sikkert nok, at Skuespillet staar i den nærmeste Rapport til den store Befolkning, og at vi derfor ogsaa i fortrinlig Grad maa bestræbe os for at gøre Skuespillets Stilling antagelig og solid, men det kan heller ikke nægtes, at Operaen og Balletten og særlig den sidste har spillet og spiller en ikke ringe Rolle i vort nationale Liv, og at navnlig Balletten maa siges at være en national Kunstart, som jeg ikke tror, man skal fjerne, om end den maa siges at være dyrere, end man ved en streng økonomisk Betragtning kunde ønske. Jeg mener, at vi bør beholde alle tre Kunstarter, jeg tror ogsaa, Misæren væsentlig stammer fra, at de ere holdte sammen under eet. Ved at de leve under samme Tag, kommer den